ЛІТЕРАТУРА:

1. Губенко І. Методика формування професійної компетентності медичних сестер І. Губенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : family-doctor.com.ua/.../metodika-formuvannya-profesijnoj.

2. Князян М. Система формування самостійно-дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов у процесі ступеневої підготовки : дис. ... д. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / М. Князян. – Ізмаїл : 2007. – 445 с.

3. Навчальний план та уніфікована програма циклу спеціалізації (інтернатури) випускників вищих медичних навчальних закладів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина». – К., 2015.

4. Подліанова О. Організація самостійної роботи лікарів-інтернів в заочній інтернатурі / О. Подліанова // Вісник проблем біології і медицини. – 2015. – Вип. 2. – Т. 4(121). – С. 47–49.

5. Яремчук В. Основи науково-дослідної роботи студентів : [навчальний посібник для студентів факультетів гуманітарного профілю] / В. Яремчук. – Острог, 2012. – 55 с.

УДК 378

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кисленко Д.П., к. ю. н., доцент,
начальник кафедри тактико-спеціальної підготовки
Інститут Управління державної охорони України
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті розглянуто підготовку майбутніх фахівців з охоронної діяльності та безпеки до професійної діяльності на сучасному етапі. Автором детально проаналізовані цілі «Державного стандарту вищої освіти», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Національна доктрина розвитку освіти, а також проаналізована система професійних кваліфікацій.

Ключові слова: *освіта, «Державний стандарт вищої освіти», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Національна доктрина розвитку освіти, професійна підготовка, майбутній фахівець.*

В статье рассмотрена подготовка будущих специалистов по охранной деятельности и безопасности к профессиональной деятельности на современном этапе. Автором детально проанализированы цели «Государственного стандарта высшего образования», Государственная национальная программа «Образование» («Украина XXI века»), Национальная доктрина развития образования, а также проанализирована система профессиональных квалификаций.

Ключевые слова: *образование, «Государственный стандарт высшего образования», Государственная национальная программа «Образование» («Украина XXI века»), Национальная доктрина развития образования, профессиональная подготовка, будущий специалист.*

Kyslenko D.P. FUTURE SPECIALISTS TRAINING OF GUARD ACTIVITY AND SAFTY FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

It is considered the future specialists training of guard activity and safety for professional activity on the present stage. The author has analyzed the aims of "State Standard of High Education", the State National Program "Education" ("Ukraine in XXI century"), National Doctrine of Education Development and has analyzed the professional qualification system.

Key words: *education, State Standard of High Education, State National Program "Education" ("Ukraine in XXI century"), National Doctrine of Education Development, professional training, future specialist.*

Постановка проблеми. Дослідження проблем професійної підготовки майбутніх фахівців з охоронної діяльності та безпеки пов'язується не лише з аналізом її сутності, змісту та природи, а й належить до тих питань, які потребують переосмислення відповідно до змін пріоритетів розвитку суспільства.

Особливістю сучасної професійної освіти є те, що на зміну звичаям і традиціям, які регулюють взаємовідносини вчителя й учня, приходять розділені норми (моральні та правові). Особливо актуальним є нормативне забезпечення практичного навчання. Це пов'язано з тим, що головним у професійній освіті стає розвиток творчого потенціалу особистості, формування здатності сприйняття та реалізацій новацій, високий рівень як професійно-теоретичної, так і професійно-практичної підготовки.

Класична ідея освіти полягає в тому, щоб розвинути розумові здібності, фізичну силу й моральну стійкість фахівця перед обличчям світу. Сучасна ідея освіти полягає в тому, щоб технологічно змінити цей світ. Нинішня й майбутня освіта повинна в своїй практиці поєднувати ці два підходи – класичний і сучасний.

Актуальним завданням, що стоїть перед майбутніми фахівцями з охоронної діяльності та безпеки, є синтез класичної, «консервативної» освіти з новими революційними технологіями, щоб поставити ці технології на службу головній освітній і виховній меті – формуванню особистості із цілісним, широким світоглядом, здатної застосовувати цей світогляд у практичній діяльності, доповнювати й удосконалювати його, навчаючись протягом усього свого життя [1]. Незважаючи на розширення законодавства, яке регулює навчальний процес, є багато прогалин і недоопрацювань, які породжують проблеми у сфері навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні проблеми підготовки до професійної діяльності досліджували В.В. Мироненко, І.Г. Саєвич, А.І. Кузьмінський, М.І. Жалдак, М.І. Шут, Ю.О. Жук, Н.П. Дементієвська, О.П. Пінчук, О.М. Соколюк, П.К. Соколов та ін.

Постановка завдання. Мета статті – аналіз необхідності забезпечення високої якості професійної освіти майбутнього фахівця з охоронної діяльності та безпеки на сучасному етапі для підготовки до професійної діяльності.

Викладення основного матеріалу дослідження. Підготовка майбутніх фахівців з охоронної діяльності та безпеки до професійної діяльності здійснюється з обов'язковим урахуванням «Державного стандарту вищої освіти», який містить такі відомості [4]:

1) перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, які визначаються через професійні назви робіт, що мають виконувати фахівці певного освітньо-кваліфікаційного рівня на первинних посадах;

2) перелік напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, містить перелік назв напрямів, що відображають споріднений зміст вищої освіти й професійної підготовки, і перелік назв спеціальностей, що відображають неповторювані узагальнені об'єкти діяльності або виробничі функції та предмети діяльності;

3) вимоги до освітніх рівнів вищої освіти (вимоги до рівня сформованості в особи соціальних і громадянських якостей з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також вимоги до формування в неї патріотизму до України та знання української мови);

4) вимоги до освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти (вимоги до професійної підготовки фахівців з урахуванням суспільного поділу праці);

5) перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, вимоги до освітніх і освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти, що затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти й науки, погодженим зі спеціально вповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі праці та соціальної політики;

6) перелік напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, що затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти й науки [4].

Аналіз Державного стандарту вищої освіти й інших основних державних документів (Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), Національної доктрини розвитку освіти) свідчить про необхідність забезпечення високої якості професійної освіти, конкурентоспроможності та мобільності випускників ВНЗ у подальшій фаховій діяльності. Виникає необхідність пошуку нових моделей і підходів до соціально-психологічних основ професійної підготовки майбутніх фахівців [5; 6]. Проте вітчизняна психолого-педагогічна наука сьогодні знаходиться на складному етапі свого розвитку, що характеризується різноманіттям інноваційних підходів і концепцій, покликаних сприяти цілісному та гармонійному розвитку особистості, створенню сприятливих умов для її формування, проголошуючи гуманізм основою побудови власної наукової парадигми. Її характеризують такі властивості: диференціація, диверсифікованість, стандартизація, багаторівневість, комп'ютеризація, інформатизація, індивідуалізація, безперервність, гуманітаризація, гуманізація тощо [5].

Отже, державні стандарти професійної освіти включають [6]:

– освітньо-кваліфікаційні характеристики випускника;

– типові навчальні плани підготовки кваліфікованих робітників;

– типові навчальні програми;

– перелік основних обов'язкових засобів навчання;

– систему контролю знань, умінь і навичок учнів, слухачів та критерії кваліфікаційної атестації.

Стандарти навчального закладу розробляються та затверджуються Наглядовою радою та керівником закладу й відображають потреби ринку праці, регіональну та галузеву специфіку. Стандарти навчального закладу включають [6]:

– варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників професійно-технічних навчальних закладів;

– варіативні частини освітньо-професійних програм підготовки;

– варіативні частини засобів діагностики якості професійної освіти.

Стандартизацію професійної освіти можна розглядати як діалектичну єдність ціннісної, пізнавальної та практичної складових частин. Ціннісний складник теорії стандартів професійної освіти включає дослідження цільових і ціннісних вимірів професійної освіти. Стандартизації підлягають цілі та цінності майбутнього професіонала в педагогічному середовищі; модель майбутнього фахівця; прогнозування напрямів формування стандартів за професійними вподобаннями [6].

Пізнавальний складник стандартизації професійної освіти гносеологічно й логіко-методологічно обґрунтовує структурно-змістовий апарат стандартів професійної освіти. Пріоритетним у цьому аспекті є з'ясування того, які науки, дисципліни та підходи мають скласти основу для розроблення змістових засад стандартів професійної освіти; розроблення змісту та структури стандартів професійної освіти для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів, розроблення принципів і методів формування стандартів професійної освіти [6].

Практичне проектування та втілення стандартів професійної освіти включає технологізацію впровадження стандартів професійної освіти; органічне поєднання практичної й теоретичної підготовки майбутнього фахівця з охоронної діяльності; запровадження новітніх педагогічних технологій навчання, що враховують стандарти професійної освіти; навчально-методичне забезпечення стандартів професійної освіти; діагностику та моніторинг якості підготовки майбутніх фахівців відповідно до стандартів [8].

За результатами аналізу, отриманими Б.І. Климом [7], стандарти освіти зазвичай зорієнтовані на нормування вимог до змісту освіти певного рівня, його обсягів, на якість результатів навчання. Кількість вимог до технологізації процесу навчання (форми, методи, засоби) є незначною й стосується переважно засобів діагностики. Таким чином, ми маємо стартові умови навчання та його кінцеві результати (формула «початок – результат»). Випадки орієнтації стандартів освіти на процес навчання (формула «початок – процес – результат») трапляються рідко.

Основним державним документом щодо професійної освіти є Закон про вищу освіту, який визначає такі нормативно-правові акти в галузі вищої освіти [4]:

– положення про вищий навчальний заклад;

– державний перелік професій із підготовки кваліфікованих робітників у вищих навчальних закладах;

– державні стандарти вищої освіти;

– кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів;

– положення про виробничу практику та працевлаштування випускників вищих навчальних закладів;

– типові навчальні плани;

– типові навчальні програми з предметів, передбачених навчальними планами, і практичного навчання.

Одним із важливих завдань професійної підготовки фахівців з охоронної діяльності є використання комп'ютерної техніки як об'єкта вивчення, коли майбутні фахівці поглиблюють знання про будову, принцип дії та мають певну уяву про залежність між технічними характеристиками й умовами практичного використання; другим – комп'ютер як засіб навчальної діяльності, що розширює уявлення про можливості використання практичних умінь; третім – комп'ютер як компонент системи управління; четвертим – комп'ютер як засіб підвищення ефективності лабораторно-практичних чи дослідних робіт, що дає можливість більш точного оброблення інформації, прогнозування та моделювання перебігу процесів [3].

Сучасний викладач повинен бути всебічно розвинутим, технічно освіченим, культурним, здатним створювати й вдосконалювати нову техніку тощо. Від рівня його психолого-педагогічної підготовки, знання сучасних освітніх і виробничих технологій залежить якість підготовки кваліфікованого робітника. Для цього викладач повинен постійно працювати над удосконаленням своїх знань [2].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, сучасна ситуація потребує наявності в спеціаліста не тільки глибоких професійних знань і навичок швидкого оволодіння сучасними технологіями, а й уміння прогнозувати й орієнтуватися в складних виробничих і суспільних ситуаціях, приймати відповідальні рішення тощо.

Усі ці зміни в суспільно-економічному житті країни висувають нові вимоги до підготовки майбутніх спеціалістів, що потребує переосмислення та вдосконалення самого змісту освіти, його практичної спрямованості, а це вимагає підвищення рівня педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників і належного мето-

дичного забезпечення навчально-виховного процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мироненко В.В. Проблема формування цілісного світогляду у вищій школі / В.В. Мироненко, І.Г. Саєвич // Освіта і управління. – 2008. – Т. 11. – Ч. 1. – С. 67–70.

2. Кузьмінський А.І. Педагогічна майстерність викладача як чинник професійної підготовки майбутніх фахівців / А.І. Кузьмінський // Вища школа: національні пріоритети і європейські орієнтири: зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конф., 29–30 квітня 2010 р., м. Черкаси / М-во освіти і науки України, Черкаський нац. Ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : Видавництво ЧДУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – С. 3–4.

3. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання : [посібник] / М.І. Жалдак, М.І. Шут, Ю.О. Жук, Н.П. Дементієвська, О.П. Пінчук, О.М. Соколюк, П.К. Соколов. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 112 с.

4. Про вищу освіту : Закон України № 2984-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

5. Кремень В.Г. Модернізація системи вищої освіти: соціальна цінність і вартість для України : [моногр.] / В.Г. Кремень (гол. ред. кол.). – К. : Педагогічна думка, 2007. – 257 с.

6. Поступна О.В. Нормативно-правове забезпечення вищої освіти в Україні в контексті європейської інтеграції [Електронний ресурс] / О.В. Поступна // Державне будівництво: електронне видання ХарРІ НАДУ. – 2007.

7. Клим Б.І. Управління підготовкою кваліфікованих робітників та фахівців у регіоні: організаційно-педагогічні та економічні засади : [монографія] / Я.Г. Камінецький, Б.І. Клим, М.П. Копельчак, Л.Я. Криницька, Г.В. Субтельна. – Львів : Сполом, 2014.

8. Запорожченко Ю.Г. Хмарні технології як засоби відкритої освіти / Ю.Г. Запорожченко // Хмарні технології в освіті. Матеріали Всеукраїнського науково-методичного інтернет-семінару (21 грудня 2012 р.). – Кривий Ріг – Київ – Черкаси – Харків. – С. 57–59.

УДК 378.18

САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Коваль М.С., аспірант кафедри педагогіки
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Автором визначено підходи до структури самореалізації особистості. У статті окреслено механізми, що забезпечують професійний саморозвиток педагога, до яких належить самосвідомість, самовизначення, самоактуалізація, самореалізація, самодіяльність, саморегуляція, самобудівництво, самоідентифікація, самооцінка. Зроблено акценти на тому, що професійний саморозвиток майбутнього вчителя характеризується здатністю студента глибоко усвідомлювати відповідальність за процес професійного розвитку та вмінням його регулювати, сприймати себе як суб'єкта професійного розвитку. У структурі готовності до професійного саморозвитку виокремлено такі компоненти: мотиваційно-ціннісний; змістово-мотиваційний; ціннісно-орієнтаційний чи аксіологічний; світоглядний; когнітивний; праксеологічний; організаційно-діяльнісний, технологічний; рефлексивний; емоційний, діалогічний; змістово-оцінний, особистісний, функціональний; самопізнання; самовизначення; саморегулюючий і самореалізації; творчий, організаційний тощо.

Ключові слова: *саморозвиток, самореалізація, професійна реалізація, самовиховання, професійна компетентність.*

Автором определены подходы к структуре самореализации личности. В статье обозначены механизмы, обеспечивающие профессиональное саморазвитие педагога, к которым относится самосознание, самоопределение, самоактуализация, самореализация, самодеятельность, саморегуляция, самостроительство, самоидентификация, самооценка. Сделаны акценты на том, что профессиональное саморазвитие будущего учителя характеризуется способностью студента глубоко осознавать ответственность за процесс профессионального развития и умением его регулировать, воспринимать себя как субъекта профессионального развития. В структуре готовности к профессиональному саморазвитию выделены такие компоненты: мотивационно-ценностный; содержательно-мотивационный; ценностно-ориентационный или аксиологический; мировоззренческий; когнитивный; праксеологический; организационно-деятельностный, технологический; рефлексивный; эмоциональный, диалогический; содержательно-оценочный, личностный, функциональный; самопознание; самоопределение; саморегулирующий и самореализационный; творческий, организационный и т. п.

Ключевые слова: *саморазвитие, самореализация, профессиональная реализация, самовоспитание, профессиональная компетентность.*